

**UCHWAŁA NR XXXVI/240/21
RADY MIASTA I GMINY DOLSK**

z dnia 24 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zmianami) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) Rada Miasta i Gminy Dolsk uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dolsk

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Przewodniczący Rady Miasta
i Gminy Dolsk

Romuald Nawrot

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022

Spis treści:

I. Wprowadzenie.

II. Wnioski i rekomendacje z raportu z przeprowadzonego terenowego szkolenia z podwójnym audytem w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Dolsk.

III. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

IV. Podsumowanie.

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1986 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119) w art. 4¹ w związku z art. 1 i 2 stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W ustępie 2 artykułu 4¹ wskazane jest, że realizacja zadań, o których mowa powyżej, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii ma kilka celów, jednakże głównym jego założeniem jest ograniczenie nieprawidłowego funkcjonowania życia rodzinnego, zaburzeń zdrowia i ogólnie rozumianych zachowań patologicznych wynikających ze spożywania alkoholu lub używania innych substancji psychoaktywnych w tym narkotyków czy dopalaczy jak również ograniczenie zachowań niepożądanych, przestępczych i nieakceptowanych społecznie przez osoby dorosłe oraz przez młodzież i dzieci.

Priorytetem w działaniach MGKRPA w Dolsku będzie ograniczenie podaży napojów alkoholowych jako kluczową strategię obniżenia społecznych i jednostkowych kosztów związanych ze szkodliwym używaniem alkoholu zwłaszcza przez młodzież.

Organy gminy mają obowiązek podejmować działania, które zmierzają do ograniczenia lub zmiany wzorca spożywania napojów alkoholowych, wyeliminowania zjawiska zażywania narkotyków czy dopalaczy, a co za tym idzie wspierania oraz inicjowania przedsięwzięć, których celem będzie zmiana obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, rozwiązywania problemów dopalaczy i narkomanii, działania na rzecz trzeźwości w środowiskach lokalnych oraz miejscach wykonywania pracy w szczególności podczas prac dorywczych i prac rolnych, jak również działania zgodne z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie tym osobom niezbędnej pomocy prawnej, psychologicznej, a w razie konieczności również materialnej, a ponadto należy reintegrować społecznie osoby uzależnione od alkoholu.

W przedmiotowych działaniach należy podjąć współpracę z wszelkiego rodzaju instytucjami takimi jak: szkoły, przedszkola, stowarzyszenia, koła gospodyń, ośrodki sportu, sołectwa, Kościół w celu kompleksowego realizowania działań, określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Realizacja Programu finansowana będzie z wpływów uzyskanych za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W tworzeniu Programu na rok 2022 na terenie gminy Dolsk kierowano się głównie doświadczeniem z lat poprzednich, jak również danymi z Raportu z przeprowadzonego terenowego szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych z podwójnym audytem w punktach sprzedaży.

II. Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonego terenowego szkolenia sprzedawców:

- 1) Potrzeba szkoleń i kontroli, które pomogą w ograniczeniu dostępności alkoholu dla osób wyglądających na nieletnie i nietrzeźwe,
- 2) W oparciu o pozyskane dane istnieje konieczność tworzenia analiz ryzyka, w związku z ewentualnym możliwym naruszeniem prawa w ramach wykonywanej działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
- 3) Konieczność tworzenia atrakcyjnych alternatywnych i zorganizowanych form spędzania czasu wolnego dzieci młodzieży w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich, klubach sportowych.

W kontekście powyższych wyników można przedstawić następujące rekomendacje i kierunki działań w gminie:

1. Prowadzenie szeroko zakrojonej działalności profilaktycznej i wsparcie dla społeczności lokalnej:

- a) dostarczanie informacji o możliwościach pomocy i rozwiązywania problemu uzależnień czy przemocy w rodzinie, aktualizacja bazy danych o placówkach leczenia odwykowego,
- b) zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i terapeutycznej na terenie gminy – zarówno dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków czy leków, jak i doświadczających trudności wychowawczych, rodzinnych, osobistych czy szkolnych,
- c) przeprowadzanie szkoleń z zakresu wiedzy o współczesnych uzależnieniach i możliwościach ich leczenia dla przedstawicieli różnych grup zawodowych, w tym społeczności lokalnych skupionych w poszczególnych sołectwach gminy we współpracy ze specjalistami z Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Śremie,
- d) organizowanie i dofinansowywanie różnych działań profilaktycznych w tym form wypoczynku realizowanych w czasie ferii zimowych i wakacji (wycieczki, półkolonie, obozy) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Dolsk,
- e) promowanie zdrowego stylu życia; zwłaszcza niwelowanie negatywnych skutków psychofizycznych wynikających z epidemii koronawirusa.

2. Prowadzenie kompleksowej działalności profilaktycznej wśród młodzieży, angażującej wszystkie ważne podmioty lokalne (ośrodek pomocy społecznej, szkoły, służbę zdrowia, policję, kościół, bibliotekę, świetlice wiejskie, organizacje sportowe itp.) – skoordynowanej, mającej na celu kształtowanie uniwersalnych kompetencji i wzmacnianie zasobów chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych przez:

- a) realizowane w szkołach działania oparte o rekomendowane przez PARPA programy profilaktyczne - działania powinny obejmować zarówno dostęp do indywidualnego specjalistycznego wsparcia dla uczniów, ich rodziców i nauczycieli, jak i profilaktykę w zespołach klasowych (dobre relacje rówieśnicze oraz klimat klasowy stanowią jeden z najważniejszych czynników chroniących nie tylko przed przemocą rówieśniczą, ale także wczesną inicjacją alkoholową, nikotynową, seksualną, sięganiem po narkotyki) w współpracy z MGKRPA i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dolsku,
- b) popularyzowanie wiedzy na temat instytucji i metod wsparcia, dostępnych dla młodzieży w trudnej sytuacji, w tym telefonów zaufania, stron internetowych,
- c) monitorowanie skuteczności działań zwiększających bezpieczeństwo w szkole (warsztatów profilaktycznych, zajęć integracyjnych, szkoleń dla nauczycieli, indywidualnych interwencji),
- d) dostarczanie dzieciom i młodzieży jak najwięcej propozycji na spędzanie czasu wolnego w sposób aktywny i sprzyjający zdrowiu, zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty świetlic wiejskich i klubów młodzieżowych,
- e) akcentowanie roli rodziców, jako osób, które mogą odgrywać kluczową rolę w profilaktyce ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży (ankietowani deklarują, że to do nich najchętniej zwróciliby się po pomoc, mają okazję dostrzec jako pierwsi niepokojące zachowania dzieci, większość opiekunów nie przeprowadza rozmowy z dziećmi na temat alkoholu), zapewnienie wsparcia w prowadzonych przez rodziców rozmowach z dziećmi,
- f) podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i udzielanie wsparcia w trudnych sytuacjach np. poprzez spotkania „Szkoly dla Rodziców” czy warsztaty tematyczne. Informacja o prowadzonych warsztatach powinna docierać do szerszego grona rodziców. Wzmocni to zasoby rodzinne i zwiększyło skuteczność profilaktyki prowadzonej w szkołach.

3. Działania kontrolne i szkoleniowe:

- a) szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych, członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespołu interdyscyplinarnego,
- b) kontrole punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- c) organizowanie spotkań tematycznych ze specjalistami terapii uzależnień czy psychoterapii dla pracowników szkół, przedszkoli, przedstawicieli służby zdrowia, księży (jako osób, do których mogą zwrócić się osoby poszukujące pomocy w radzeniu sobie z problemem przemocy czy uzależnieniem).

III. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalonego corocznie przez Radę Miasta i Gminy.

Natomiast zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań gminy w tym zakresie należą:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Program zapewnia ciągłość już podjętych działań i inicjatyw na rzecz profilaktyki, daje gwarancję spójnych i skoordynowanych działań na szczeblu miasta i gminy, które są elementem polityki realizowanej na poziomie ogólnokrajowym.

Profilaktyka uzależnień stanowi jedno z poważniejszych wyzwań, jakie stoją przed instytucjami publicznymi i samorządem lokalnym. Alkoholizm jest zagrożeniem dla prawidłowego rozwoju społeczeństwa, a przede wszystkim dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy. Uzależnienie od alkoholu jest przyczyną niekontrolowanych i agresywnych zachowań oraz zaniedbań, tym samym alkoholizm w znacznym stopniu osłabia funkcję wychowawczą rodziny. Zadaniem samorządu jest stworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz zapewnienie pomocy rodzinie w sytuacjach kryzysowych. Celem strategicznym Programu jest ograniczenie skali problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu na terenie Gminy Dolsk.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii obejmuje w szczególności:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.

Realizacja zadania nastąpi poprzez:

1.1 Ułatwianie kontaktu osobom uzależnionym z placówkami otwartymi i zamkniętymi leczenia odwykowego;

1.2 Funkcjonowanie punktu konsultacyjno - informacyjnego, którego zadaniem jest informowanie o chorobie alkoholowej, możliwości leczenia osób uzależnionych i członków ich rodzin, wstępne motywowanie do podjęcia leczenia, terapii przeciwalkoholowej i przeciwnarkotykowej;

1.3 Utrzymywanie współpracy z lekarzami pierwszego kontaktu, placówkami otwartymi i zamkniętymi lecznictwa odwykowego;

1.4 Kontynuacja zajęć indywidualnych prowadzonych przez doświadczonego terapeutę uzależnień - dyżury psychologa.

2. Udzielanie rodzinom, zwłaszcza w których występują problemy alkoholowe oraz problem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania poprzez:

2.1 Skuteczną współpracę i pomoc takich instytucji jak: kuratorzy, policja, pracownicy socjalni, MGKRPA, szkoły, organizacje pozarządowe w celu udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe;

2.2 Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom i dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanii (dyżur psychologa);

2.3 Wspieranie działań zgodnych z procedurą „Niebieskiej Karty” (dla ofiar przemocy i sprawców przemocy).

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i rekreacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

3.1 Prowadzenie działalności profilaktyczno – edukacyjnej:

- a) tworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, spotkania, zabawy, konkursy o charakterze profilaktycznym, turnieje, promowanie trzeźwego stylu życia,
- b) tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do aktywnego stylu życia, jako alternatywy wobec używek poprzez działania profilaktyczne, polegające na organizowaniu i dofinansowaniu różnych form wypoczynku realizowanych w czasie ferii zimowych i wakacji (wycieczki, półkolonie, obozy) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Dolsk, w trakcie których realizowane będą programy profilaktyczne.

3.2 Współpraca z radami sołeckimi, klubami sportowymi, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, placówkami oświatowymi i stowarzyszeniami przez:

- a) pomoc w wyposażaniu świetlic wiejskich i organizowaniu wolnego czasu dzieciom i młodzieży,
- b) zakup sprzętu umożliwiającego aktywne spędzanie wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- c) wyposażenie placówek w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą.

3.3 Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki uzależnień poprzez:

- a) realizację rekomendowanych przez PARPA programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym w placówkach oświatowych dla dzieci i młodzieży,
- b) szkolenie dla rodziców dzieci przedszkolnych na temat szkód zdrowotnych wynikających z picia alkoholu w czasie ciąży,
- c) szkolenie dla nauczycieli z problematyki FAS i FASD,
- d) terenowe szkolenie sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu na temat uzależnień i przestrzegania Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- e) promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu, narkotyków i innych używek poprzez współorganizowanie konkursów plastycznych, spektakli profilaktycznych, festynów plenerowych,
- f) udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych, związanych z profilaktyką uzależnień i rozwiązywaniem problemów społecznych, związanych z uzależnieniami.

3.4 Dofinansowanie dożywiania dzieci z rodzin z problemami uzależnień.

3.5 Pokrywanie innych kosztów związanych z uzależnieniami i profilaktyką.

4. Miejsko -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dolsku

Miejsko-Gminna Komisja jest powoływana na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i jest ciałem inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W skład Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, powołane zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Dolsk.

Do zadań komisji należy:

4.1 Prowadzenie działalności informacyjnej i konsultacyjnej:

- a) przyjmowanie zgłoszeń od osób uzależnionych od alkoholu członków ich rodzin lub innych osób,
- b) rozmowy z osobą uzależnioną, współuzależnioną na temat możliwości i sposobu leczenia,
- c) pełnienie dyżuru w siedzibie Komisji,
- d) udział w posiedzeniach Komisji.

4.2 Podejmowanie czynności i działań zmierzających do orzeczenia o konieczności podjęcia leczenia odwykowego:

- a) przyjęcie wniosku,
- b) zebranie niezbędnych informacji, wywiad środowiskowy, rozmowy ze świadkami,
- c) wystąpienie do biegłych psychologa i psychiatry w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- d) przesłanie wniosku i kompletu dokumentów do właściwego organu.

4.3 Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta i Gminy Dolsk.

4.4 Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających w formie kontroli, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.

4.5 Organizowanie i współorganizowanie imprez edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych.

Za w/w zadania lub inne wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przysługuje wynagrodzenie w wysokości 400,00 zł brutto miesięcznie. Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu komisji jest podpisana lista obecności, która jest podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia. W przypadku nieobecności na posiedzeniu komisji wynagrodzenie obniża się o 50%.

5. Środki finansowe na realizację niniejszego Programu pochodzą z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 realizowany jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolsku.

IV. Podsumowanie

Sposób realizacji przedmiotowego programu oraz jego cele i założenia zostały określone powyżej, jednakże z uwagi na dynamicznie zmieniające się w tym zakresie potrzeby, zagrożenia związane z sytuacją epidemiczną zastrzega się możliwość zmiany Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 na terenie gminy Dolsk w trakcie jego obowiązywania w celu jego lepszej realizacji.